

МОДЕЛЮВАННЯ ПЕРЕКОСНИХ НАВАНТАЖЕНЬ МЕХАНІЗМУ ПЕРЕСУВАННЯ КРАНА

Шамардіна В. М., Земцова К. О.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Механізми пересування вантажопідйомних кранів мостового типу часто оснащуються індивідуальним асинхронним електроприводом, коли протилежні опори крана мають свій приводний двигун. В цьому випадку значно спрощується кінематична схема механізму, але в силу того, що кінематичні елементи мають не абсолютно ідентичні параметри і, крім того, двигуни мають різне навантаження, при русі крану виникає перекус металоконструкції моста, який приводить до збільшення механічних навантажень в електромеханічній системі крана (ЕМС) та прискорює знос механізму й рейок.

В роботі пропонується при дослідженні перекусних навантажень використовувати розрахункову трьохмасову схему ЕМС крану, математичний опис якої:

$$\begin{aligned} m_1 p^2 x_1 &= F_1 - F_{c1} - (f_{12} p + C_{12})(x_1 - x_2), \\ m_2 p^2 x_2 &= F_2 - F_{c2} + (f_{12} p + C_{12})(x_1 - x_2) - (f_{23} p + C_{23})(x_2 - x_3), \\ m_3 p^2 x_3 &= (f_{23} p + C_{23})(x_2 - x_3), \end{aligned} \quad (1)$$

де m_1, m_2, m_3 – приведені до ободу коліс маси лівої й правої опор крану, вантажу; C_{12}, C_{23} – коефіцієнти жорсткості металоконструкції крану та підвісу вантажу; f_{12}, f_{23} – коефіцієнти демпфування металоконструкції крану й підвісу вантажу; F_{c1}, F_{c2} – статичний опір лівої та правої опор; F_1, F_2 – рушійні зусилля приводних двигунів лівої й правої опор.

Перекус крану визначається за різницею між координатами правої x_1 і лівої x_2 опор, його величина залежить й від місця розміщення вантажопідйомного механізму відносно опор і коливань вантажу (координата x_3).

Моделювання рушійних зусиль F_1 і F_2 здійснюється з урахуванням типу приводних двигунів, обраного способу їх пуску і регулювання швидкості. В силу великої інерційності механізму пересування електромагнітні процеси в двигунах можна не враховувати, а моделювання F_1 і F_2 виконати за статичними механічними характеристиками двигунів. Наявність зазорів в передаточних механізмах ЕМС крану враховується шляхом використання в моделі нелінійності типу «зона нечутливості» [1].

Сили статичного опору пересуванню коліс на рейках F_{c1} і F_{c2} можливо задавати з урахуванням нелінійності характеристики тертя [1], що дозволить виявляти перекус крана, обумовлений також й виникненням режимів боксування і юзу коліс.

Висновок: запропонована модель дозволить врахувати основні фактори, що впливають на виникнення перекоосу мостового крану.

Література:

1. Топчеев Ю.И. Атлас для проектирования систем автоматического регулирования: Учебн. пособие для вузов. – М.: Машиностроение, 1989. – 752с.